

บทที่ 8

กรุงเทพมหานคร (กทม.)

ในบทนี้ต้องการให้ผู้ศึกษาได้ทำความเข้าใจถึงความเป็นมาและจุดมุ่งหมายของการจัดตั้งกรุงเทพมหานครซึ่งมีสถานะองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษอีกแห่งหนึ่งของกรุงเทพฯ มิได้แตกต่างไปจากองค์กรปกครองอื่นๆของไทยในยุคปัจจุบันโดยเฉพาะในแง่ของโครงสร้างภารกิจ แต่ความแตกต่างที่ต่างออกไปจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทอื่นๆคือการเลือกตั้ง “ผู้ว่าราชการกรุงเทพฯ” ที่จัดว่าเป็นคุณลักษณะพิเศษของกรุงเทพมหานครลักษณะของกรุงเทพฯที่เราต้องมาทำความเข้าใจและศึกษาคือแบ่งแยกจำแนกเขตปกครองรวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ที่สอดคล้องกับภารกิจการกระจายอำนาจโดยอาจพิจารณาในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

8.1 ความเป็นมาของกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครมีบทบาทและความสำคัญทั้งในฐานะเป็นเมืองหลวงของประเทศไทยและเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นๆ ของประเทศ กรุงเทพมหานครได้รับการสถาปนาเป็นเมืองหลวงของประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ.2325(โกวิทย์ พวงงาม,2553:199) พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเมือง“กรุงเทพมหานคร” หรือ“เมืองบางกอก”ขึ้นเป็นเมืองหลวงใหม่แทน“กรุงธนบุรี”และทรงพระราชทานนามพระนครนี้ว่า “กรุงเทพมหานคร บวรรัตนโกสินทร์ มหินทรายุธยามหาดิลกภพ นพรัตนราชธานีบุรีรมย์ อุดมราชนิเวศน์ มหาสถานอมรพิมาน อวตารสถิต สักกะทัตติยะวิษณุกรรมประสิทธิ์”(สำนักนโยบายและแผน กรุงเทพมหานคร,2542:84)

เมื่อถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเปลี่ยนนามพระนครจากบวรรัตนโกสินทร์ เป็น อมรรัตนโกสินทร์ และมีการเปลี่ยนแปลงจากชุมชนขนาดเล็กริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยามาเป็นมหานคร(โกวิทย์ พวงงาม,2553:200)และมีลักษณะเป็นเมืองเอกนคร(Primate City)ที่เป็นเมืองที่เป็นศูนย์กลางการพัฒนาจนทำให้มีการเติบโตเหนือเมืองอื่นๆคาดการณ์ว่ารวมประชากรแฝงของประชากร การขยายตัวอย่างรวดเร็วทำให้กรุงเทพมหานครในฐานะเมืองหลวงต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารกรุงเทพมหานครอยู่ตลอดเวลาจากเดิมการบริหารกรุงเทพมหานครอยู่ในความรับผิดชอบของกรมเวียง ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นกระทรวงเมืองและกระทรวงนครบาล ตามลำดับ

ต่อมามีการจัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง(โกวิทย์ พวงงาม,2553:200)การประกาศใช้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2476 และได้จัดตั้งเทศบาลนครกรุงเทพ ในจังหวัดพระนคร รวมทั้งจัดตั้งเทศบาลนครธนบุรีในจังหวัดธนบุรีมีฐานะเป็นหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคการจัดตั้งเทศบาลนครกรุงเทพขึ้น และได้พัฒนาเป็นเทศบาลนครหลวงกรุงเทพธนบุรี(ประหยัด หงส์ทองคำ,2523:52)

21 ธันวาคม พ.ศ.2514 ในระหว่างที่คณะปฏิวัติทำหน้าที่บริหารประเทศ ได้มีประกาศ คณะปฏิวัติฉบับที่ 24 และ 25 ให้ปรับปรุงระบบการปกครองจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีโดยสาระสำคัญของประกาศคณะปฏิวัตินี้ดังกล่าว คือ มีการรวมจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีเข้าเป็นจังหวัดเดียวกัน เรียกว่า “จังหวัดนครหลวงกรุงเทพธนบุรี” และเมื่อรวมกันแล้วสภาพของนครหลวงกรุงเทพธนบุรียังคงมีรูปแบบการปกครองและการบริหารราชการส่วนภูมิภาคอยู่เช่นเดิม มีผู้ว่าราชการจังหวัด เรียกว่า “ผู้ว่าราชการจังหวัดนครหลวงกรุงเทพธนบุรี” มีรองผู้ว่าราชการจังหวัด 2 คน และรวมองค์การบริหารส่วนจังหวัด 2 องค์การเข้าด้วยกันเป็น “องค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพธนบุรี” มีสภาจังหวัดเรียกว่า “สภานครหลวงกรุงเทพธนบุรี” และรวมเทศบาลทั้งสองเข้าด้วยกันเป็น “เทศบาลนครหลวง” ประกอบด้วย “สภาเทศบาลนครหลวง” และ “เทศมนตรี” ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลนครหลวงไม่เกิน 36 คน และมีเทศมนตรีอื่นอีกไม่เกิน 8 คน โดยมีผู้ว่าราชการนครหลวงกรุงเทพธนบุรีเป็นนายกเทศมนตรีนครหลวงโดยตำแหน่งและเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารงาน(โกวิท พวงงาม,2553:200-201)

พ.ศ.2515 ได้มีประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2515 ปรับปรุงการบริหารนครหลวงกรุงเทพธนบุรีและเทศบาลนครหลวงใหม่กลายเป็นรูปแบบการบริหารและการปกครองที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากจังหวัดอื่นๆ ของประเทศไทย จากเทศบาลเป็นองค์การบริหารใหม่เรียกว่า “กรุงเทพมหานคร” โดยให้เป็นชื่อเดียวกันกับนครหลวงและให้สามารถบริหารจัดการภายในพื้นที่ทั้งจังหวัดได้ด้วยตนเอง มีผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากแต่งตั้ง อีกทั้งให้มีสภากรุงเทพมหานคร สภาเขต มาจากการแต่งตั้งเช่นเดียวกัน เพื่อให้เกิดการถ่วงดุลอำนาจระหว่างกันการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวถือเป็นการรวมราชการบริหารส่วนภูมิภาค คือ จังหวัดนครหลวงกรุงเทพธนบุรี และราชการบริหารส่วนท้องถิ่น คือ เทศบาล นครหลวง องค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพธนบุรี สุขาภิบาลในเขตนครหลวง กรุงเทพธนบุรีรวมเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกัน(โกวิท พวงงาม,2553:201)

ตามประกาศคณะปฏิวัติที่ 335 มีผลให้กรุงเทพมหานครมีความชัดเจนของการเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่มีลักษณะเป็นสากลมากยิ่งขึ้นในการบริหารเมืองหลวงและมีการกระจายอำนาจการบริหารออกไปยังระดับต่างๆ ของกรุงเทพมหานครอย่างกรณีของสำนักงานเขต รวมทั้งการมีสภากรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายนิติบัญญัติทำหน้าที่ตรวจสอบรวมทั้งทำงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพร้อมกันไปด้วยอย่างไรก็ดี ต้องปฏิบัติหน้าที่ภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนกลาง(โกวิท พวงงาม,2553:202)

การรวมกิจการของนครหลวงกรุงเทพธนบุรีเป็น “กรุงเทพมหานคร” มีผลให้การจัดระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครเป็นลักษณะผสมระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น แต่ให้มีฐานะเป็นจังหวัดในปี พ.ศ.2546 (สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร, 2542:84) โดยรวมราชการบริหารส่วนภูมิภาค คือ จังหวัดนครหลวงกรุงเทพธนบุรี ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น คือ เทศบาลนครหลวง องค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพธนบุรี สุขาภิบาลในเขตนครหลวงกรุงเทพธนบุรี รวมเป็นองค์การปกครองเดียวกันการรวมกิจการกรุงเทพทำให้มีผลดังนี้ (ประหยัด หงษ์ทองคำ,2523:52)

1. กรุงเทพมหานครยังมีฐานะเป็นจังหวัดตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

2. ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นข้าราชการเมือง สิทธิเข้าร่วมประชุมคณะรัฐมนตรี

3. มีสภากรุงเทพมหานคร ซึ่งมีสมาชิกมาจากการเลือกตั้งของราษฎร เขตละ 1 คน สมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งมีจำนวนเท่ากับจำนวนเขต

4. แบ่งเขตการปกครองออกเป็นเขตและแขวง

5. มีปลัดกรุงเทพมหานครรับผิดชอบราชการประจำของกรุงเทพมหานคร

6. ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีอำนาจตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 218 ในส่วนที่ว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด กฎหมายเทศบาล กฎหมายสุขาภิบาลและกฎหมายอื่นๆ ที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด

การจัดองค์การปกครองกรุงเทพมหานคร ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 335ได้ก่อให้เกิดความสับสนในสถานะของกรุงเทพมหานคร กล่าวคือ การกำหนดให้กรุงเทพมหานครมีฐานะเป็นจังหวัด และเป็นนิติบุคคลเช่นเดียวกับจังหวัดอื่น ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 218 ทำให้กรุงเทพฯ มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค แต่การกำหนดให้ผู้บริหารคือผู้ว่าราชการกรุงเทพฯและรองผู้ว่าราชการกรุงเทพฯเป็นข้าราชการเมืองให้กรุงเทพฯมีรายได้เป็นของตนเองมีการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพฯทำให้กรุงเทพฯมีลักษณะกึ่งราชการส่วนภูมิภาคกึ่งราชการส่วนท้องถิ่น(ประหยัด หงษ์ทองคำ,2523:53)

พ.ศ. 2518ได้มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2518 กำหนดฐานะกรุงเทพมหานคร เป็นราชการส่วนท้องถิ่นนครหลวง มีเขตการปกครองท้องถิ่นเดิมพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีการเลือกตั้งคณะผู้บริหารประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพฯ และรองผู้ว่าราชการกรุงเทพฯพร้อมกับเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพฯ

พ.ศ. 2528 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพฯ พ.ศ. 2528 โดยยกเลิก พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการพ.ศ.2518 ซึ่งทำให้กรุงเทพฯมีอิสระในการบริหารมากขึ้น(ประหยัด หงษ์ทองคำ,2523:53)

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครพ.ศ.2528(ฉบับที่ 4)พ.ศ.2542 บัญญัติว่ากรุงเทพมหานครมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น กรณีที่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอาณาเขตท้องที่กรุงเทพมหานครให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ

การจัดระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร

สถานะของกรุงเทพมหานครในปัจจุบันมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น(พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528,ม.6:2) มีสถานะเป็นจังหวัด“กรุงเทพมหานคร”โดยในกรณีดังกล่าวถึง“อำเภอ”ให้ใช้คำว่า“เขต”กรณีกล่าวถึง“ตำบล”ให้ใช้คำว่า“เขต”(พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528,ม.7:2)การแก้ไขเปลี่ยนแปลงอาณาเขตท้องที่กรุงเทพมหานครให้ตราเป็นพระราชบัญญัติและกำหนดให้แบ่งพื้นที่การบริหารกรุงเทพมหานครเป็นเขตและแขวงตามพื้นที่เขตและแขวงที่มีอยู่ ในการตั้ง ยุบหรือเปลี่ยนแปลงพื้นที่เขตให้กระทำโดยประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา(พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528,ม.7:2)

ภาพที่ 8.1 ภาพศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร

ที่มา: ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร,ออนไลน์: เปิดดูเมื่อ 20มกราคม 2555.

8.2 โครงสร้างกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครประกอบ 2 องค์การคือ(พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 (ฉบับที่4) พ.ศ.2542,ม.9:2)

8.2.1 สภากรุงเทพมหานคร

8.2.2 ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ซึ่งแต่ละส่วนสามารถอธิบายได้ดังนี้

ภาพที่ 8.2 ภาพตราประจำกรุงเทพมหานคร

ที่มา: ตราประจำกรุงเทพมหานคร,ออนไลน์: เปิดดูเมื่อ 20มกราคม 2555.

8.2.1 สภากรุงเทพมหานคร

สภากรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร หรือ สก.จำนวน 57 คน ที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนชาวกรุงเทพมหานครที่มีสิทธิเลือกตั้งจาก 50 เขต มีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครจะกระทำได้เมื่อมีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้มีการเลือกตั้งแล้ว

การกำหนดเขตเลือกตั้ง ให้ถือเกณฑ์ราษฎร 1 แสนคนเป็นประมาณโดยพยายามจัดให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีจำนวนราษฎรใกล้เคียงกันเท่าที่จะเป็นไปได้แต่ต้องไม่เป็นการนำเอาพื้นที่ของเขตหนึ่งไปรวมกับเขตอื่นหรือนำพื้นที่เพียงบางส่วนของแขวงหนึ่งไปรวมกับแขวงอื่น

สำหรับการกำหนดเขตเลือกตั้งมีเกณฑ์ ดังนี้

ในเขตเลือกตั้งหนึ่งให้มีสมาชิกสภากรุงเทพมหานครได้ 1 คน ถ้าเขตใดมีจำนวนราษฎรไม่พอที่จะจัดให้เป็น 1 เขตเลือกตั้งก็ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครในเขตนั้น 1 คน และให้ถือเป็นเขตเลือกตั้งหนึ่งการกำหนดเขตเลือกตั้งให้คำนวณตามเกณฑ์จำนวนราษฎรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่กระทรวงมหาดไทยประกาศครั้งสุดท้ายก่อนวันประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและให้ทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 (ฉบับที่4) พ.ศ.2542,ม.11:3)

8.2.1.1 คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานครนอกจากต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นต้องประกอบด้วยลักษณะที่เกี่ยวข้องดังนี้(พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 (ฉบับที่4) พ.ศ.2542,ม.16:4)

- 1) สัญชาติไทยโดยการเกิด
- 2) อายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
- 3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตกรุงเทพมหานครเป็นเวลาติดต่อกันจนถึงวันสมัครไม่น้อยกว่า180วัน หรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตกรุงเทพมหานครและได้เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือตามกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ให้กรุงเทพมหานครในปีที่สมัครหรือปีก่อนที่สมัคร 1 ปี

- 4) ต้องไม่ติดยาเสพติด
- 5) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี
- 6) ไม่เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง เช่น วิกจจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช หรือ อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
- 7) ไม่เป็นผู้ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
- 8) ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่2ปีขึ้นไปโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึง5ปีในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

- 9) ไม่เป็นสมาชิกสภาซึ่งมีหน้าที่ในทางนิติบัญญัติสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
- 10) ไม่เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาซึ่งมีหน้าที่ในทางนิติบัญญัติสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
- 11) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ
- 12) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจหรือของราชการส่วนท้องถิ่น
- 13) ไม่เป็นบุคคลซึ่งทางราชการหรือรัฐวิสาหกิจไล่ออกปลดออกให้ออกหรือเลิกจ้างเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ
- 14) ไม่เป็นผู้ถูกถอดถอนให้ออกจากตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครถึงวันสมัครรับเลือกตั้งยังไม่ครบ 4 ปี
- 15) ไม่เป็นผู้ถูกให้ออกจากตำแหน่งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครถึงวันสมัครรับเลือกตั้งยังไม่ครบ 4 ปี
- 16) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

8.2.1.2 การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครสิ้นสุดลงด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้ (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528(ฉบับที่4) พ.ศ. 2542,ม.23:6-7)

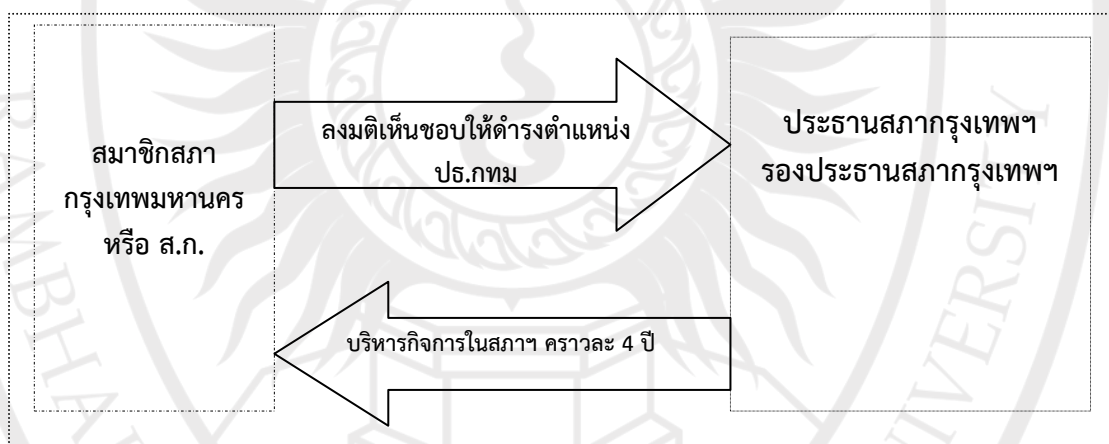
- 1) สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในวงราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจหรือการพาณิชย์ของกรุงเทพฯหรือบริษัทซึ่งกรุงเทพมหานครถือหุ้น หรือตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น
- 2) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานสภากรุงเทพมหานครและให้มีผลนับแต่วันถัดจากวันยื่นหนังสือลาออก
- 3) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- 4) ขาดการประชุมสภากรุงเทพมหานครตลอดสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่า 3 วัน โดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภากรุงเทพมหานคร
- 5) สภากรุงเทพมหานครวินิจฉัยให้ออกเพราะเห็นว่า ได้กระทำการอันเป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของตำแหน่ง มติของสภากรุงเทพมหานครในข้อนี้ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภากรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ให้มีผลตั้งแต่วันที่สภากรุงเทพมหานครลงมติ เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยร้องขอหรือกรณีที่สมาชิกสภากรุงเทพมหานครไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเข้าชื่อเสนอเป็นญัตติให้สภากรุงเทพมหานครพิจารณา เป็นต้น

6) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตกรุงเทพมหานครได้ลงคะแนนเสียงให้พ้นจากตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และถ้าสมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครสิ้นสุดลงพร้อมกันทั้งหมด

นอกจากในกรณีที่มีข้อกล่าวหาว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครสิ้นสุดลงเพราะเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งให้ประธานสภากรุงเทพมหานครดำเนินการพบว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนนั้นสิ้นสุดลงตามข้อกล่าวหาอีกทั้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นชอบให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

8.2.1.3 อำนาจของสภากรุงเทพมหานคร

สภากรุงเทพมหานครเลือกสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเป็น “ประธานสภากรุงเทพมหานคร” และ “รองประธานสภากรุงเทพมหานคร” ไม่เกิน 2 คน โดยให้ดำรงตำแหน่งทันทีที่ได้รับเลือกและให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศชื่อประธานสภา และรองประธานสภา กรุงเทพมหานครผู้ได้รับเลือกในราชกิจจานุเบกษาโดยประธานสภาและรองประธานสภา กรุงเทพมหานครดำรงตำแหน่งตามวาระคราวละ 2 ปี (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528(ฉบับที่4)พ.ศ.2542,ม.25:7)

ภาพที่ 8.3. ภาพแสดงการได้มาของตำแหน่งประธานและรองประธานสภากรุงเทพมหานคร

8.2.1.4 ประธานและรองประธานสภาฯ

ประธานสภากรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการของสภากรุงเทพมหานครให้เป็นไปตามข้อบังคับของสภากรุงเทพมหานครโดยมีรองประธานสภากรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่กระทำการแทนประธานสภากรุงเทพมหานครเมื่อประธานสภากรุงเทพมหานครไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้หรือตามที่ประธานสภากรุงเทพมหานครมอบหมายในการนี้ประธานสภากรุงเทพมหานครสามารถ

แต่งตั้งเลขานุการประธานสภากรุงเทพมหานคร1คนและเลขานุการรองประธานสภากรุงเทพมหานครไม่เกิน2คน เพื่อช่วยเหลือในการบริหารงานของกรุงเทพมหานคร

สภากรุงเทพมหานครมีอำนาจตราข้อบังคับเกี่ยวกับจรรยาบรรณของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ข้อบังคับการประชุมเกี่ยวกับการเลือกและการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภากรุงเทพมหานคร รองประธานสภากรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการสามัญหรือวิสามัญของสภากรุงเทพมหานคร วิธีการประชุม การเสนอและพิจารณาร่างข้อบัญญัติ การเสนอญัตติ การปรึกษา การอภิปราย การลงมติ การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การรักษาระเบียบและความเรียบร้อยของกิจการอื่นอันเป็นหน้าที่ของสภากรุงเทพมหานคร(พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 (ฉบับที่4) พ.ศ.2542,ม.29:8)

8.2.1.5 หน้าที่ของสภากรุงเทพมหานคร

สภากรุงเทพมหานครเป็นองค์กรที่ประชุมของกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับกิจการในอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครซึ่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 (ฉบับที่4)พ.ศ.2542 ได้ระบุเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ดังนี้

- 1) การตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร
- 2) ควบคุมการบริหารงานของกรุงเทพมหานคร โดย
  - 2.1) การตั้งกระทู้ถามผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในเรื่องใดๆ อันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร
  - 2.2) สมาชิกสภากรุงเทพฯจำนวนไม่น้อยกว่า2ใน5ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดสามารถเข้าชื่อกันเพื่อเสนอญัตติขออภิปรายทั่วไปเพื่อให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาอันเกี่ยวกับการบริหารราชการของกรุงเทพมหานคร
- 3) ตราข้อบังคับเกี่ยวกับจรรยาบรรณของสมาชิกสภากรุงเทพฯ
- 4) ตราข้อบังคับการประชุมเกี่ยวกับการเลือกและการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภากรุงเทพฯ รองประธานฯ การตั้งคณะกรรมการการสามัญและกรรมการวิสามัญของสภากรุงเทพฯ วิธีการประชุม การเสนอและการพิจารณาข้อบัญญัติฯลฯและกิจการอื่นอันเป็นอำนาจหน้าที่ของสภากรุงเทพมหานคร

8.2.2 ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่มาจากการเลือกตั้ง การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครนี้จะกระทำได้เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้มีการเลือกตั้งและในพระราชกฤษฎีกาให้ระบุวันเลือกตั้งและระยะเวลารับสมัครเลือกตั้ง ผลการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาการดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีวาระคราวละ 4 ปีนับแต่วันเลือกตั้ง เมื่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้

จัดการเลือกตั้งขึ้นใหม่ภายใน 60 วัน นับแต่วันสิ้นสุตวาระ(พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 (ฉบับที่4) พ.ศ.2542,ม.44:11)

คณะบริหารกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและคณะซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพฯ สามารถแต่งตั้งคณะผู้บริหาร ได้ดังนี้(พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 (ฉบับที่4) พ.ศ.2542, ม.56,57,58:14)

1) รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจำนวนไม่เกิน 4 คนเพื่อช่วยเหลืองานของผู้ว่าราชการกรุงเทพฯ ซึ่งคำสั่งแต่งตั้งรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

2) เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพฯ 1 คน

3) ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่เกินจำนวนรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

4) แต่งตั้งประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษาและคณะที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีจำนวนรวมกันทั้งหมดไม่เกิน 9 คน

อย่างไรก็ตามตำแหน่งที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพฯได้แต่งตั้งขึ้นนั้นมีฐานะเป็น“ข้าราชการเมือง”ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง(พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 (ฉบับที่4) พ.ศ.2542,ม.59:14)

8.2.2.1 อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการกรุงเทพ

อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการกรุงเทพดังต่อไปนี้ (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 (ฉบับที่4)พ.ศ.2542,ม.49:11)

1) กำหนดนโยบายและบริหารราชการของกรุงเทพมหานครให้เป็นไปตามกฎหมาย

2) สั่ง อนุญาต อนุมัติเกี่ยวกับราชการของกรุงเทพมหานคร

3) แต่งตั้งและถอดถอนรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและแต่งตั้งและถอดถอนผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษาหรือคณะที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือเป็นคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติราชการใดๆ

4) บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย

5) วางระเบียบเพื่อให้งานของกรุงเทพมหานครเป็นไปโดยเรียบร้อย

6) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

7) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

นอกจากนี้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานครและลูกจ้างกรุงเทพมหานครและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของ

กรุงเทพมหานครและให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายอื่นได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด นายกเทศมนตรี หรือคณะเทศมนตรี แล้วแต่กรณี

8.2.2.2 การพ้นจากตำแหน่งของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้ (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 (ฉบับที่4) พ.ศ.2542,ม.52:12)

- 1) ถึงคราวออกตามวาระ
- 2) ตาย
- 3) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและให้มีผลนับแต่วันถัดจากวันที่ยื่นหนังสือลาออก
- 4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้
- 5) กระทำการอันต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ เช่น การดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ
- 6) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- 7) มีการยุบสภากรุงเทพมหานคร
- 8) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยมติคณะรัฐมนตรีสั่งให้ออกจากตำแหน่งเมื่อมีกรณีแสดงให้เห็นว่าได้กระทำการอันเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหรือปฏิบัติการหรือละเลยไม่ปฏิบัติการอันควรปฏิบัติในลักษณะที่เห็นได้ว่าจะจะเป็นเหตุให้เสียหายอย่างร้ายแรงแก่กรุงเทพมหานครหรือแก่ราชการโดยส่วนรวมหรือแก่การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชนในกรณีนี้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีสิทธิยื่นฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง
- 9) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตกรุงเทพมหานครได้ลงคะแนนเสียงให้พ้นจากตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

สำหรับการพ้นจากตำแหน่งของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครให้ปลัดกรุงเทพมหานครเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครถ้าไม่มีปลัดกรุงเทพมหานครหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งรองปลัดกรุงเทพมหานครหรือข้าราชการกรุงเทพมหานครผู้มีอาวุโสตามระเบียบแบบแผนของทางราชการเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

8.3 หน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตกรุงเทพมหานคร ดังต่อไปนี้

1. ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย สำหรับ“ข้อบัญญัติ”(Ordinance)คือกฎหมายที่บัญญัติโดยกรุงเทพมหานคร การออกข้อบัญญัติเพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดทำบริการสาธารณะในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ข้อบัญญัตินี้ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ (โกวิท พวงงาม, 2553:151)

- 1.1 ข้อบัญญัติท้องถิ่นประเภททั่วไป
- 1.2 ข้อบัญญัติท้องถิ่นประเภทชั่วคราว และ
- 1.3 ข้อบัญญัติท้องถิ่นประเภทการคลัง
2. จัดทำแผนพัฒนากรุงเทพมหานครและประสานการจัดทำแผนพัฒนากรุงเทพมหานครตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
3. ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่กับหน่วยงานและหน่วยปกครองท้องถิ่นอื่น
4. มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร
5. คຸ້ມครอง ดູແລ ແລະ ບຳຮຸ່ງຮັກສາທຳຢາກຮຣຣມຊາຕີ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ບຳຮຸ່ງຮັກສາ ສິລປະ ຈາຣິຕປຣະເພຣີ ກຸມິປຸຣຸຮາທ້ອງຄິນ ແລະ ວັດຜນຮຣຣມອັນຕີ
6. จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ดังต่อไปนี้(พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 (ฉบับที่4) พ.ศ.2542,ม.89:21-22)
  - 6.1 การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทั้งนี้ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร และตามกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร
  - 6.2 การทะเบียนตามที่กฎหมายกำหนด
  - 6.3 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
  - 6.4 การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
  - 6.5 การผังเมือง
  - 6.6 การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
  - 6.7 การวิศวกรรมจราจร
  - 6.8 การขนส่ง
  - 6.9 การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ
  - 6.10 การดูแลรักษาที่สาธารณะ
  - 6.11 การควบคุมอาคาร
  - 6.12 การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
  - 6.13 การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
  - 6.14 การพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและบำรุงรักษาศิลปะ จาຣິຕປຣະເພຣີ ກຸມິປຸຣຸຮາທ້ອງຄິນ ແລະ ວັດຜນຮຣຣມອັນຕີຂອງທ້ອງຄິນ
  - 6.15 การสาธารณสุข
  - 6.16 การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
  - 6.17 การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน

- 6.18 การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- 6.19 การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
- 6.20 การควบคุมความปลอดภัยความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัยใน
โรงแรมสรรพ และสาธารณสถานอื่นๆ
- 6.21 การจัดการศึกษา
- 6.22 การสาธารณสุขการ
- 6.23 การสังคมสงเคราะห์
- 6.24 การส่งเสริมการกีฬา
- 6.25 การส่งเสริมการประกอบอาชีพ
- 6.26 การพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร
- 6.27 หน้าที่อื่นๆ ตามที่กฎหมายระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด
นายอำเภอ เทศบาลนคร หรือตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
มอบหมาย หรือที่กฎหมายระบุเป็นหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร
- การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุข
ของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน
การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน
และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร บรรดาอำนาจหน้าที่ใด ซึ่งเป็นของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วน
ภูมิภาคจะมอบให้กรุงเทพมหานครปฏิบัติก็ได้ โดยให้ทำเป็นพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ข้อบังคับ
หรือประกาศ แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ทำเป็นข้อบังคับหรือประกาศต้องได้รับความเห็นชอบ
จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

8.3.1 การตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครจะตราขึ้นได้โดยความเห็นชอบของสภากรุงเทพมหานคร ใน
กรณีดังต่อไปนี้ (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528(ฉบับที่4)พ.ศ.
2542,ม.97:25)

- 1) เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร
- 2) เมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจตราเป็นข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร
- 3) การดำเนินการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร
- 4) การคลัง การงบประมาณ การเงิน การทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์จาก
ทรัพย์สิน การจ้างและการพัสดุ

ร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครจะเสนอได้ก็แต่โดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สมาชิก
สภากรุงเทพมหานครหรือราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตกรุงเทพมหานครตามกฎหมายว่าด้วยการ
เข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ในกรณีสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเป็นผู้เสนอต้องมีสมาชิก
สภากรุงเทพมหานครลงนามรับรองไม่น้อยกว่า1ใน5ของจำนวนสมาชิกสภากรุงเทพมหานครทั้งหมด

ร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องกับการเงิน สมาชิกสภากรุงเทพมหานครจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องกับการเงิน หมายความว่าร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครว่าด้วยข้อความต่อไปนี้ทั้งหมดหรือแต่ข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้(พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528(ฉบับที่4)พ.ศ.2542, ม.99:25)

- 1) การตั้งขึ้นหรือยกเลิก หรือลด หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไข หรือผ่อนหรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีอากร
- 2) การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินของกรุงเทพมหานคร หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของกรุงเทพมหานคร
- 3) การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้เงินกู้
- 4) การคลัง การงบประมาณ การเงิน การทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การจ้างและการพัสดุ
- 5) การพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร
- 6) การออกพันธบัตรของกรุงเทพมหานคร

ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างข้อบัญญัติใดเป็นร่างข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการเงินที่จะต้องมีการรับรองของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือไม่ ให้ประธานสภากรุงเทพมหานครเป็นผู้วินิจฉัย

เมื่อสภากรุงเทพมหานครได้พิจารณาร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครและลงมติเห็นชอบแล้ว ให้ประธานสภากรุงเทพมหานครส่งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครภายใน 7 วันนับแต่วันที่สภากรุงเทพมหานครมีมติเห็นชอบ และให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครลงนามในร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่ผ่านความเห็นชอบของสภากรุงเทพมหานครแล้วประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อใช้บังคับเป็นกฎหมายภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติจากประธานสภากรุงเทพมหานคร(พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 (ฉบับที่4) พ.ศ. 2542,ม.100:26)

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่เห็นชอบด้วยกับสภากรุงเทพมหานครให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครส่งร่างข้อบัญญัตินั้นพร้อมด้วยเหตุผลที่ไม่เห็นชอบด้วยให้สภากรุงเทพมหานครภายใน 30 วันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้รับร่างข้อบัญญัติจากประธานสภากรุงเทพมหานคร เพื่อให้สภากรุงเทพมหานครพิจารณาใหม่ ถ้าผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่ส่งให้สภากรุงเทพมหานครภายในเวลาดังกล่าวให้ถือว่าผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเห็นชอบด้วยและให้ประธานสภากรุงเทพมหานครลงนามในร่างข้อบัญญัตินั้นแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร แล้วประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อใช้บังคับเป็นกฎหมายในกรณีที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่เห็นชอบด้วยและส่งให้สภากรุงเทพมหานครพิจารณาใหม่สภากรุงเทพมหานครจะยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ต่อเมื่อเวลาได้ล่วงพ้นไป 30 วันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครส่งกลับให้สภากรุงเทพมหานคร นอกจากร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องกับการเงิน สภากรุงเทพมหานครอาจยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที

ในกรณีที่สภากรุงเทพมหานครมีมติยืนยันร่างเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า3ใน4ของจำนวนสมาชิกสภากรุงเทพมหานครทั้งหมดให้ประธานสภากรุงเทพมหานครส่งร่างข้อบัญญัติดังกล่าว

ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครต้องดำเนินการต่อไปตามมาตรา 100 ถ้าผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่ดำเนินการตามกำหนดให้ประธานสภากรุงเทพมหานครลงนามในร่างข้อบัญญัตินั้นแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแล้วประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อใช้บังคับเป็นกฎหมาย(พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528(ฉบับที่4)พ.ศ.2542, ม. 101:26)

ในกรณีที่สภากรุงเทพมหานครสิ้นอายุหรือมีการยุบสภากรุงเทพมหานคร บรรดาร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครที่สภากรุงเทพมหานครยังมีได้ให้ความเห็นชอบหรือที่สภากรุงเทพมหานครให้ความเห็นชอบแล้วแต่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครยังมีได้ลงนามและประกาศใช้เป็นกฎหมายภายใน 30 วันนับแต่วันรับร่างข้อบัญญัติจากประธานสภากรุงเทพมหานครให้เป็นอันตกไป

ในระหว่างที่ไม่มีสภากรุงเทพมหานคร หรือในกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนในอันจะรักษาความปลอดภัยสาธารณะหรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะและจะเรียกประชุมสภากรุงเทพมหานครให้ทัน่วงที่มีได้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครโดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จะออกข้อกำหนดกรุงเทพมหานครให้ใช้บังคับดังเช่นข้อบัญญัติและเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

8.3.2 รายได้และรายจ่ายของกรุงเทพมหานคร

รายได้ของกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือน และที่ดิน ภาษีป้ายอาคารพาณิชย์และผลประโยชน์อื่นอันเนื่องในการฆ่าสัตว์ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้กรุงเทพมหานครจัดเก็บเป็นรายได้ของกรุงเทพมหานครตามกฎหมายดังนี้(พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 (ฉบับที่4) พ.ศ.2542,ม.109,110,111:28)

1) ภาษีและค่าธรรมเนียมรถหรือรถยนต์ หรือล้อเลื่อนที่จัดเก็บได้ในเขตกรุงเทพมหานครให้เป็นรายได้ของกรุงเทพมหานครตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

2) ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจออกข้อบัญญัติเก็บภาษีบำรุงกรุงเทพมหานคร สำหรับน้ำมันเบนซินและน้ำมันที่คล้ายกัน น้ำมันดีเซลและน้ำมันที่คล้ายกันและก๊าซปิโตรเลียม ซึ่งสถานการณ์ค้าปลีกในเขตกรุงเทพมหานครเป็นผู้จำหน่ายได้ไม่เกินลิตรละห้าสตางค์ ราคาขายปลีกที่สูงเพิ่มขึ้นไม่เกินจำนวนภาษีที่เรียกเก็บตามมาตรา นี้ไม่ถือว่าเป็นการต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด

3) กรุงเทพมหานครมีอำนาจออกข้อบัญญัติเพื่อเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นได้ไม่เกินร้อยละสิบของภาษีและค่าธรรมเนียมประเภทใดประเภทหนึ่งหรือทุกประเภทดังต่อไปนี้

3.1) ภาษีธุรกิจเฉพาะตามประมวลรัษฎากร

3.2) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราตามกฎหมายว่าด้วยสุรา

3.3) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในการเล่นการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนันในการเสียภาษีอากรและค่าธรรมเนียม เป็นต้น

ในการบังคับเรียกเก็บภาษีอากรค้างชำระให้ปลัดกรุงเทพมหานครหรือผู้อำนวยการเขต โดยความเห็นชอบของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีอำนาจสั่งยึดและสั่งขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดชอบเสียภาษีอากรได้โดยมิต้องขอให้ศาลออกหมายยึดหรือสั่งยึดและขายทอดตลาดทรัพย์สินดังกล่าว เงินที่ได้จากการขายทอดตลาดเมื่อหักค่าธรรมเนียมกับค่าใช้จ่ายในการยึดและขาย และเงินภาษีอากรค้างชำระออกแล้ว ถ้ามีเงินเหลือให้คืนแก่เจ้าของทรัพย์สิน

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว กรุงเทพมหานครจะมอบให้กระทรวง ทบวง กรม ซึ่งมีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียม เรียกเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมเพื่อกรุงเทพมหานครก็ได้ ในกรณีเช่นนี้เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงแล้ว ให้กระทรวง ทบวง กรม นั้นส่งมอบให้แก่กรุงเทพมหานคร ดังต่อไปนี้

- 1) รายได้จากทรัพย์สินของกรุงเทพมหานคร
- 2) รายได้จากการสาธารณูปโภคของกรุงเทพมหานคร
- 3) รายได้จากการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร การทำกิจการร่วมกับบุคคลอื่นหรือจากสหการ
- 4) ภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมตามที่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้ให้เป็นของเทศบาลหรือมีกฎหมายบัญญัติให้เป็นของกรุงเทพมหานครโดยเฉพาะ
- 5) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับตามที่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้
- 6) รายได้จากการจำหน่ายพันธบัตรเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและตราเป็นข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร
- 7) เงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การหรือนิติบุคคลต่างๆซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสภากรุงเทพมหานคร
- 8) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ส่วนราชการ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นและเงินสมทบจากรัฐบาล
- 9) เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ องค์การต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ
- 10) เงินกู้จากต่างประเทศ องค์การต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสภากรุงเทพมหานคร
- 11) เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้
- 12) เงินช่วยเหลือหรือเงินค่าตอบแทน
- 13) รายได้จากทรัพย์สินของแผ่นดิน หรือรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินการเพื่อมุ่งแสวงหากำไรในกรุงเทพมหานครตามที่จะมีกฎหมายกำหนด
- 14) รายได้จากการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินหรือค่าธรรมเนียมพิเศษตามที่จะมีกฎหมายกำหนด
- 15) รายได้อื่นตามที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นของกรุงเทพมหานคร

รายจ่ายของกรุงเทพมหานครฯ มีดังต่อไปนี้

- 1) เงินเดือน
- 2) ค่าจ้างประจำ

- 3) ค่าจ้างชั่วคราว
- 4) ค่าตอบแทน
- 5) ค่าใช้สอย
- 6) ค่าสาธารณูปโภค
- 7) ค่าวัสดุ
- 8) ค่าครุภัณฑ์
- 9) ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง
- 10) เงินอุดหนุน
- 11) รายการอื่นตามที่กฎหมายหรือระเบียบของกรุงเทพมหานครกำหนดไว้
- 12) รายการตามข้อผูกพัน

ทั้งนี้ในการการจ่ายเงินของกรุงเทพมหานครให้เป็นไปตามที่ได้อนุญาตไว้ในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมการจ่ายเงินซึ่งมีได้อนุญาตไว้ในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับหรือข้อบัญญัติ นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้วยังให้เป็นอำนาจของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ตรวจสอบการรับเงินการจ่ายเงิน การบัญชี การเงินและทรัพย์สินอื่นๆ ของกรุงเทพมหานครด้วย

8.4 การบริหารงานในกรุงเทพมหานคร

การบริหารงานของกรุงเทพมหานคร มีการแบ่งหน้าที่เพื่อให้สามารถดำเนินงานที่ตอบสนองและแก้ไขปัญหาต่างๆภายในกรุงเทพมหานคร ดังนี้(พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528(ฉบับที่4) พ.ศ.2542,ม.60:14-15)

- 1) สำนักงานเลขาธิการสภากรุงเทพมหานคร
- 2) สำนักงานเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
- 3) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร
- 4) สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร
- 5) สำนักหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเป็นสำนัก
- 6) สำนักงานเขต

การตั้ง ยุบ หรือเปลี่ยนแปลงสำนัก หรือการแบ่งส่วนราชการภายในหน่วยงานจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครโดยทำเป็นประกาศของกรุงเทพมหานครและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

8.4.1 สำนักงานเลขาธิการสภากรุงเทพมหานคร

สำนักงานเลขาธิการสภากรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำของสภากรุงเทพมหานคร มีเลขานุการสภากรุงเทพมหานครซึ่งเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครเป็น

ผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานคร และลูกจ้างกรุงเทพมหานคร ขึ้นต่อปลัดกรุงเทพมหานคร และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานเลขาธิการสภากรุงเทพมหานครขึ้นต่อประธานสภากรุงเทพมหานคร และมีผู้ช่วยเลขาธิการสภากรุงเทพมหานครซึ่งเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ เป็นผู้ช่วยสั่งหรือปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการสภากรุงเทพมหานคร(พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528(ฉบับที่4)พ.ศ.2542,ม.61:15)

8.4.2 สำนักงานเลขาธิการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

สำนักงานเลขาธิการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการ และงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีเลขาธิการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นข้าราชการการเมือง เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานคร และลูกจ้างกรุงเทพมหานคร รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานเลขาธิการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครขึ้นต่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และมีผู้ช่วยเลขาธิการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นข้าราชการการเมือง เป็นผู้ช่วยสั่งหรือปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และมีหัวหน้าสำนักงานเลขาธิการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญเป็นผู้ช่วยของเลขาธิการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และของผู้ช่วยเลขาธิการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในการปฏิบัติราชการของสำนักงานเลขาธิการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และในการบังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานครและลูกจ้างกรุงเทพมหานครขึ้นต่อเลขาธิการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ปลัดกรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528(ฉบับที่4)พ.ศ.2542,ม.62:15)

8.4.3 สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำของคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร มีหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานคร และลูกจ้างกรุงเทพมหานครขึ้นต่อปลัดกรุงเทพมหานครและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครขึ้นต่อประธานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร และจะให้มิให้ผู้ช่วยหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญคนหนึ่งหรือหลายคน เป็นผู้ช่วยสั่งหรือปฏิบัติราชการแทนหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครก็ได้(พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528(ฉบับที่4)พ.ศ.2542,ม.63:15)

8.4.4 สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

สำนักปลัดกรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกรุงเทพมหานคร และราชการที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการใดโดยเฉพาะ มีปลัดกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานคร และลูกจ้างกรุงเทพมหานคร รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักปลัดกรุงเทพมหานคร และจะให้มีรองปลัดกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้ช่วยสั่งหรือปฏิบัติราชการแทนปลัดกรุงเทพมหานครก็ได้ (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528(ฉบับ4)พ.ศ.2542,ม.64:16)

ปลัดกรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและตามคำสั่งของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำของกรุงเทพมหานครให้เป็นไปตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร กำกับ เร่งรัด ติดตามผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในกรุงเทพมหานคร รวมทั้งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานคร และลูกจ้างกรุงเทพมหานคร รองจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528(ฉบับที่4)พ.ศ.2542,ม.65:16)

8.4.5 เขตและสภาเขต

8.4.5.1 สำนักงานเขต

สำนักงานเขตมีผู้อำนวยการเขตเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานคร และลูกจ้างกรุงเทพมหานคร รับผิดชอบการปฏิบัติราชการภายในเขตและจะให้มีผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้ช่วยสั่งหรือปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการเขตก็ได้(พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528(ฉบับที่4)พ.ศ.2542,ม.68:16)

ผู้อำนวยการเขตมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528(ฉบับที่4)พ.ศ.2542,ม.69:16)

1) อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

2) อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการเขต

3) อำนาจหน้าที่ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือปลัดกรุงเทพมหานคร

มอบหมาย

8.4.5.2 สภาเขต

ในเขตหนึ่งๆ ให้มีสภาเขต ประกอบด้วย สมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งมีจำนวนอย่างน้อยเขตละ 7 คน ถ้าเขตใดมีราษฎรเกิน100,000 คน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขตในเขตนั้น

เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนต่อจำนวนราษฎรทุก 100,000 คน เศษของ 100,000 ถ้าถึง 50,000 หรือกว่านั้นให้นับเป็น 100,000 (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528(ฉบับที่4)พ.ศ. 2542,ม.71:17)

จำนวนสมาชิกสภาเขตที่แต่ละเขตจะมี ให้คำนวณตามเกณฑ์จำนวนราษฎรแต่ละเขตตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่กระทรวงมหาดไทยประกาศครั้งสุดท้ายก่อนวันประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขตและให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศจำนวนสมาชิกสภาเขตที่จะทำการเลือกตั้งในแต่ละเขต

อายุของสภาเขตมีกำหนดคราวละ 4 ปีนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาเขตเมื่ออายุของสภาเขตสิ้นสุดลง ให้จัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขตขึ้นใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายใน 60 วันนับแต่วันที่อายุของสภาเขตสิ้นสุดลง

สภาเขตเลือกสมาชิกสภาเขตเป็นประธานสภาเขต 1 คนและรองประธานสภาเขต 1 คนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครประกาศชื่อแล้วประธานสภาเขตและรองประธานสภาเขตสามารถดำรงตำแหน่งทันทีโดยมีวาระคราวละ 1 ปี

หลังจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขตภายใน 15 วันนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาเขตให้ผู้อำนวยการเขตนัดประชุมสมาชิกสภาเขตเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรกจากนั้นให้สภาเขตกำหนดให้มีการประชุมสภาเขตอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งและจะประชุมในวันใด เวลาใดให้เป็นไปตามมติของสภาเขต

ผู้อำนวยการเขต ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตและหรือผู้ที่ผู้อำนวยการเขตมอบหมายมีหน้าที่เข้าประชุมสภาเขต และมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ต่อที่ประชุมสภาเขต แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

ประธานสภาเขต และสมาชิกสภาเขตได้รับเงินประจำตำแหน่ง เงินค่าเบี้ยประชุม และเงินตอบแทนอื่นตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาจากงบประมาณของกรุงเทพมหานครและให้ผู้อำนวยการเขตอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการประชุมและกิจการอื่นที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาเขต

8.4.6 อำนาจหน้าที่ของสภาเขต

สภาเขตมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้(พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528(ฉบับที่4)พ.ศ.2542,ม.79:19)

- 1) ให้ข้อคิดเห็นและข้อสังเกตเกี่ยวกับแผนพัฒนาเขตต่อผู้อำนวยการเขตและสภากรุงเทพมหานคร
- 2) จัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาเขต ตามที่กำหนดในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรืองบประมาณรายจ่าย
- 3) สอดส่องและติดตามดูแลการดำเนินการของสำนักงานเขตเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ราษฎร

4) ให้คำแนะนำหรือข้อสังเกตต่อผู้อำนวยการเขต เกี่ยวกับการปรับปรุงหรือแก้ไข การบริการประชาชนภายในเขต หากผู้อำนวยการเขตไม่ดำเนินการใดๆ โดยไม่แจ้งเหตุผลให้ทราบ ให้สภาเขตแจ้งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพิจารณาดำเนินการต่อไป

5) ให้คำปรึกษาตามที่ผู้อำนวยการเขตร้องขอ

6) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใดๆ อันเกี่ยวกับการงานของสภาเขต ตามที่กำหนดในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครว่าด้วยการนั้น

นอกจากนี้ยังมีหน้าที่อื่นๆตามที่กำหนดในกฎหมายหรือที่สภากรุงเทพมหานคร มอบหมายให้กรุงเทพมหานครจัดให้มีงบประมาณเพื่อการพัฒนาเขตตามความเหมาะสมซึ่งการใช้จ่าย งบประมาณดังกล่าวจะต้องได้รับการพิจารณาจัดสรรจากสภาเขต

8.5 บทสรุป

กรุงเทพมหานครได้รับการสถาปนาเป็นเมืองหลวงของประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ.2325 และ มีการจัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าให้กรุงเทพมหานครมีฐานะเป็น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นๆของประเทศกรุงเทพมหานครมี ลักษณะผสมระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น แต่ให้มีฐานะเป็นจังหวัด ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นข้าราชการเมือง สิทธิเข้าร่วม ประชุมคณะรัฐมนตรี มีสภากรุงเทพมหานครมีสมาชิกมาจากการเลือกตั้งของราษฎร มีการแบ่งเขต การปกครองออกเป็นเขตและแขวงมีปลัดกรุงเทพมหานครรับผิดชอบราชการประจำของ กรุงเทพมหานคร ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 218 ในส่วนที่ว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด กฎหมายเทศบาล กฎหมายสุขาภิบาล และกฎหมายอื่นๆ ที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่า ราชการจังหวัด สถานะของกรุงเทพมหานครในปัจจุบันมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหาร ส่วนท้องถิ่น มีสถานะเป็นจังหวัด“กรุงเทพมหานคร”โดยในกรณีทีกล่าวถึง“อำเภอ”ให้ใช้คำว่า“เขต” กรณีกล่าวถึง“ตำบล”ให้ใช้คำว่า“เขต”กรุงเทพมหานครประกอบ 2 องค์กร คือ สภากรุงเทพมหานคร มีสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร หรือ สก.จากการเลือกตั้งโดยประชาชนชาวกรุงเทพมหานครที่มีสิทธิ เลือกตั้งจาก 50 เขต จำนวน 57 คน มีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปีและมีผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานครที่มาจาก การเลือกตั้ง ผู้ว่าราชการกรุงเทพฯ สามารถแต่งตั้งคณะผู้บริหารเข้ามา บริหารงานคือ มีรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจำนวนไม่เกิน 4 คนมีเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพฯ 1คนรวมถึงแต่งตั้งประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษาและคณะที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มี จำนวนรวมกันทั้งหมดไม่เกิน 9 คน อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการกรุงเทพฯคือ การกำหนดนโยบายและ บริหารราชการของกรุงเทพมหานครให้เป็นไปตามกฎหมาย การสั่ง อนุญาต อนุมัติเกี่ยวกับราชการ ของกรุงเทพมหานคร การแต่งตั้งและถอดถอนรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการผู้ว่า ราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและแต่งตั้งและถอดถอน ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษาหรือคณะที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือ เป็นคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติราชการใดๆและการบริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย

แบบฝึกหัดบทที่ 8

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. เพราะเหตุใดกรุงเทพมหานคร จึงถูกกำหนดให้เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ
2. อธิบายโครงสร้างการบริหารงานของกรุงเทพมหานคร
3. ตำแหน่งรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้มาอย่างไร จงอธิบาย
4. จงอธิบายหน้าที่ของเขต และสภาเขต
5. จงอธิบายความแตกต่างเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาเขตและสมาชิกสภากรุงเทพฯ
6. เพราะเหตุใดจำนวนของ ส.ช.จึงต้องมีมากกว่า ส.ก.
7. ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร หมายถึง
8. การบัญญัติ“ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร”เป็นหน้าที่ของบุคคลในตำแหน่งใด
9. จงระบุเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
10. การยุบสภากรุงเทพมหานครสามารถกระทำได้อย่างไรบ้าง

เอกสารอ้างอิง

- โกวิทย์ พวงงาม. (2552). การปกครองท้องถิ่นไทย:หลักการและมิติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- ประหยัด หงษ์ทองคำ. (2523). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ภาพตราประจำกรุงเทพมหานคร. (ออนไลน์). แหล่งที่มา:<http://th.wikipedia.org/wiki/กรุงเทพมหานคร>. 20มกราคม 2555
- ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 102ตอนที่ 115. (2528). พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528.
- วิกิพีเดีย. (2556). ภาศาลว่ากรกรุงเทพมหานคร. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://th.wikipedia.org/wiki/สภากรุงเทพมหานคร>. 20มกราคม 2555.
- สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร. (2542). จากเทศบาลสู่กรุงเทพมหานคร. มปท.